

Dosarul nr. 3ra-1259/2021
2-17217633-01-3ra-02122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Clima)

DECIZIE

09 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Victor Burduh

examinând recursul depus de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată
de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran împotriva Consiliului municipal
Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, Direcției Generale Economie, Comerț și
Turism cu privire la anularea actelor administrative, obligarea încheierii contractului
de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței, emiterea unei hotărâri
translativă de proprietate,

împotriva deciziei din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 13 decembrie 2017, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au depus cerere
de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, Comisiei de
privatizare a fondului locativ, prin care a solicitat anularea hotărârilor Comisiei de
privatizare a fondului locativ nr. 501 din 27 octombrie 2017, nr. 392 din 23 ianuarie
2015, încasarea din contul Consiliului municipal Chișinău a sumei de 15 000 de lei,
achitați pentru privatizarea apartamentului.

În motivarea acțiunii, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au menționat că
la 19 octombrie 2017 au depus cerere prealabilă către Consiliul municipal Chișinău,
înregistrată sub nr. T-7982/17, solicitând anularea hotărârii Comisiei de privatizare a
fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, prin care s-a decis privatizarea
apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, la prețul de 295 626 de lei și restituirea sumei
de 15 000 de lei achitată pentru privatizarea apartamentului.

Prin răspunsul din 13 noiembrie 2017, Consiliul municipal Chișinău a respins pretențiile din cererea prealabilă.

Reclamanții menționează că, la 22 ianuarie 2008, familiei Taran i-a fost eliberat bon de repartiție, pentru domiciliere permanentă în apartamentul xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău.

Prin hotărârea Comisiei de privatizare a fondului de locuințe nr. 392 din 23 ianuarie 2015, s-a decis privatizarea apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, la prețul de 295 626, 31 de lei.

Reclamanții consideră neîntemeiată hotărârea nr. 392 din 23 ianuarie 2015, deoarece reprezentanții Consiliului municipal Chișinău la adoptarea hotărârii nr. 501 din 27 octombrie 2017 au examinat superficial circumstanțele cu privire la situația financiară precară a familiei Taran, în condițiile în care Ion Taran a rămas fără loc de muncă, soția Irina Taran beneficiază de un salariu în mărime de 5 000 de lei, iar fiica Ecaterina Taran este studentă, la întreținerea lor fiind și părinții pensionari.

Reclamanții invocând prevederile art. art. 12, 623, 219 alin. (2) din Codul civil și art. 12 din Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324-XII din 10.03.1993, susțin că până la data depunerii prezentei acțiuni nu dispun de contract de vânzare-cumpărare a apartamentului nominalizat.

La 21 februarie 2018, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, în temeiul art. 60 din Codul de procedură civilă, au depus cerere de completare a cerințelor din acțiune, solicitând obligarea Consiliului municipal Chișinău, Comisiei de privatizare a fondului locativ de a emite decizie prin care să dispună privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, pe motiv că prin Legea nr. 309 din 22 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial nr. 7-17/68 din 12 ianuarie 2018, au fost introduse noi modificări la Legea privatizării fondului de locuințe.

De asemenea, s-a indicat că potrivit certificatului nr. 122 din 19 aprilie 2017 eliberat de către Ministerul Apărării, Ion Taran a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, iar potrivit certificatului nr. 5237 eliberat de Primăria și Consiliul mun. Chișinău, se confirmă că familia Taran cu domiciliul permanent în satul xxxx, raionul xxxx, au fost forțați să părăsească locul de trai aflat în teritoriile Republicii Moldova din stînga Nistrului și beneficiază de înlesnirile, prevăzute de Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 172 din 17 martie 1992 privind unele măsuri urgente întru ajutorarea refugiaților, forțați să-și părăsească locurile de trai aflate în teritoriile Republicii Moldova din stînga Nistrului (f.d. 24, vol. I).

La 24 mai 2018, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, în temeiul art. 60 din Codul de procedură civilă, au depus cerere de completare a cerințelor din acțiune, solicitând anularea hotărârii Comisiei de privatizare a fondului de locuințe nr. 511 din 23 martie 2018, obligarea Consiliului municipal Chișinău, Comisiei de privatizare a fondului locativ de a emite decizie prin care să dispună privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx (f.d. 29, vol. I).

În acest sens, reclamanții au menționat că la 20 februarie 2018 au depus cerere privind privatizarea gratuită a apartamentului, iar prin hotărârea Comisiei de privatizare a fondului de locuințe nr. 511 din 23 martie 2018 a fost respinsă cererea.

Nefiind de acord cu hotărârea Comisiei de privatizare a fondului de locuințe nr. 511 din 23 martie 2018, la 02 mai 2018 au depus cerere prealabilă, solicitând anularea hotărârii respective, însă răspuns nu au primit.

La 24 aprilie 2020, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, în temeiul art. 60 din Codul de procedură civilă, au depus cerere de completare a cerințelor din acțiune, solicitând obligarea Primăriei municipiului Chișinău să încheie contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietatea privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit și/sau emiterea unei hotărâri judecătorești care să înlocuiască contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietatea privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit (f.d. 220-224, vol. I).

În susținerea ultimei cereri de completare a cerințelor, reclamanții au indicat că, familia Taran este în drept să privatizeze apartamentul cu titlu gratuit, iar o eventuală acțiune prin care se va solicita încasarea sumei de 280 626 de lei din contul familiei Taran, nu se va solda cu succes, deoarece potrivit prevederilor art. 372 alin. (1) din Codul civil (în redacția de până la 31.03.2019), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere dreptul încălcat pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată este de 3 ani.

Totodată au menționat că, horărîrea Comisiei de privatizare a fondului de locuințe nu este obligatorie în vederea emiterii deciziei privind privatizarea apartamentului cu titlu gratuit sau contra cost or, atribuțiile Comisiei se rezumă la calcularea costului apartamentului și numai contractul de privatizare semnat de vice-primar constituie actul prin care urmează să decidă aceste aspecte.

Prin încheierea protocolară din 24 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a atras în proces în calitate de copîrît, Direcția Generală de Economie, Reforme și Relații Patrimoniale (f.d. 35-36, vol. I).

Prin încheierea din 01 aprilie 2019 Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost declinată competența și s-a remis cauza pentru redistribuirea aleatorie prin intermediul PIGD unui alt judecător specializat în materie de contencios administrativ pentru examinare (f.d. 60, vol. I).

La 02 aprilie 2019 și respectiv 26 septembrie 2019, Asociația Obștească „Mișcarea Refugiaților Transnistreni” a depus cerere prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de terț/intervenient accesoriu.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2019 Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, menținută prin decizia din 23 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea Asociației Obștești „Mișcarea Refugiaților Transnistreni” cu privire la atragerea în proces în calitate de terț (f.d. 88-89, 185-186, vol. I).

La 18 mai 2020, Asociația Veteranilor Războiului din Moldova – 1992 din mun. Chișinău, a depus cerere prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de terț/intervenient accesoriu (f.d. 207-209, vol. I).

Prin hotărârea din 23 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată (concretizată) înaintată de Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran împotriva Consiliului municipal Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, Direcției Generale Economie, Comerț și Turism cu privire la obligarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată și emiterea unei hotărâri translativ de proprietate (f.d.9, 13-25, vol. II).

La 01 martie 2021, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au declarat apel nemotivat (f.d.32, vol. II), iar la 15 aprilie 2021, au prezentat motivarea apelului

împotriva hotărârii din 23 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei decizii noi privind admiterea acțiunii acțiunii (f.d.35-36, vol. II) .

Prin decizia din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran (f.d.67, 68-78, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că obiect de examinare a prezentului litigiu constituie obligarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit, și/sau emiterea unei hotărâri judecătorești care să înlocuiască contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit.

Instanța de apel a stabilit că atât prin acțiunea depusă, cât și prin cererea de apel, reclamantii au pretins că, urmare a modificărilor operate la Legea privatizării fondului de locuințe, au dreptul de a privatiza locuința cu titlu gratuit, menționând că hotărârea Comisiei de privatizare a fondului de locuințe din 23 ianuarie 2015, în partea încasării prețului apartamentului supus privatizării, nu va putea fi executată.

În această ordine de idei, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe de respingere a acțiunii depuse de Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, în condițiile în care prin hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, în temeiul art. 17 din Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324-XII din 10.03.1993, Comisia a decis transmiterea în proprietate privată locuințele de stat în limitele normei prevăzute de Legea cu privire la privatizarea fondului de locuințe lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, cu plata 100 % din costul apartamentului din str. Xxxx nr. xx, compus din 2 camere, suprafață totală echivalentă – 55,60 m.p., costul total al locuinței constituind suma de 295 626,31 de lei.

Sub acest aspect, instanța de apel a remarcat că hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, este un act administrativ individual favorabil în vigoare și urmează să producă efecte juridice pentru persoanele vizate, în limitele stabilite prin aceasta. Din acest motiv, cerințele acestora cu privire la transmiterea apartamentului în proprietate cu titlu gratuit, sunt lipsite de suport legal.

Mai mult, la momentul adoptării hotărârii Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, legislația în vigoare nu prevedea dreptul de privatizare a locuințelor cu titlu gratuit, iar dispozițiile legale prin care s-a recunoscut acest drept, au fost adoptate și au intrat în vigoare după emiterea hotărârii respective. Corespunzător, reclamantii nu pot pretinde transmiterea locuinței în proprietate privată cu titlu gratuit, așa cum modificările operate la Legea privatizării fondului de locuințe, nu au caracter retroactiv și nu sunt aplicabile raportului material litigios instituit prin hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015. Or, conform art. 7 alin. (1), (2), (3), (4) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. În

cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel. De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

Instanța de apel a apreciat ca fiind corectă concluzia instanței de respingere a argumentului reclamanților privind aplicarea prevederilor legale adoptate ulterior, pentru situațiile juridice născute anterior adoptării legii, respingând criticile apelanților privind inaplicabilitatea prevederilor art. 7 din Codul civil, pe motiv că hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015 și hotărârea nr. 501 din 27 octombrie 2017, deși au generat efectele juridice și s-au consumat, nu au fost desființate, respectiv în consecință este legală hotărârea subsecventă nr. 511 din 23 martie 2018, iar fără o decizie pozitivă a Comisiei de privatizare a fondului locativ nu există temei pentru obligarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată a apartamentului litigios cu titlu gratuit.

Totodată, instanța de apel a stabilit că Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran nu au contestat hotărârea Comisiei de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, prin care s-a decis privatizarea apartamentului litigios contra cost, situație ce denotă, că această decizie este în vigoare, produce efecte juridice și nu poate fi modificată decât în cazul în care legalitatea acesteia va constitui obiect de examinare în cadrul unui proces judiciar.

De asemenea, instanța de apel a reținut că apelanții prin cererea de apel au solicitat declararea nulității parțiale a hotărârii Comisiei de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, pretenție care în opinia instanței nu poate constitui obiect de examinare în cadrul prezentului proces, așa cum la judecarea cauzei în prima instanță, reclamanții nu au formulat o astfel de cerință prin cererea de concretizare a pretențiilor.

Instanța de apel a precizat că, nu constituie temei de casare a actului judecătoresc contestat, nici argumentul apelanților care au susținut că, Consiliul mun. Chișinău prin decizia nr. 5/4 din 03 aprilie 2014 a dispus privatizarea gratuită a apartamentelor din str. Xxxx, nr. xx, așa cum obiectul prezentului litigiu nu constituie verificarea legalității hotărârii nr. 392 din 23 ianuarie 2015.

La 18 octombrie 2021, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au depus recurs nemotivat (f.d.83, vol. II), iar la 23 noiembrie 2021 au prezentat Curții Supreme de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate, cu emiterea unei decizii noi prin care să fie admisă acțiunea, să fie dispusă declararea nulității parțiale sau totale a hotărârii Comisiei de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, inclusiv prin emiterea unei hotărâri care să înlocuiască contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței.

În motivarea recursului, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran și-au exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel considerând-o neîntemeiată.

Recurenții au menționat, prin acțiunea înaintată, Ion Taran - veteran al războiului de pe Nistru și persoană deplasată intern, a solicitat privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău, fiind îndeplătit prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/ 4 din 03 aprilie 2014 prin care s-a dispus

transmiterea gratuită a apartamentelor din str. xxxx, nr. xx, persoanelor deplasate intern și prin modificările operate la 27 decembrie 2017 la Legea privatizării fondului de locuințe.

Recurenții au invocat că, la adoptarea hotărârii nr. 392 din 23 ianuarie 2015, prin care a fost dispusă privatizarea apartamentului contra sumei de 295 626 de lei, Comisia de privatizare a fondului locativ, a ignorat decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 03 aprilie 2014.

Recurenții au criticat concluzia instanței de apel precum că hotărârea nr. 392 din 23 ianuarie 2015 nu constituie obiect al litigiului, în condițiile în care reclamantii nu au renunțat la cerința respectivă. Mai mult, unul din argumentele invocate în ordine de apel a fost anume faptul că, Consiliul municipal Chișinău a confirmat valabilitatea hotărârii nr. 5/4 din 03 aprilie 2014, prin care s-a dispus transmiterea gratuită a apartamentelor din str. Xxxx, nr. xx, persoanelor deplasate intern.

Recurenții au invocat că, Direcția Generală Comerț și Turism (succesor de drept al Direcției Generale de Economie, Reforme și Relații Patrimoniale) a indus în eroare prima instanță menționând că, hotărârea nr. 5/4 din 03 aprilie 2014 prin care a fost dispusă privatizarea gratuită a apartamentelor din str. Xxxx, nr. xx, a fost anulată de către instanțele de judecată or, din răspunsul Consiliului municipal Chișinău nr. T-2010/21 din 09 aprilie 2021 rezultă că nu există nici un act de anulare a deciziei respective. În acest sens, au fost depuse cererile prealabile corespunzătoare, inclusiv și notificarea de reziliere a relațiilor contractuale de privatizare a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx.

Recurenții mai menționează că, între familia Taran și Primăria mun. Chișinău, Comisia de privatizare într-un termen de 6 ani nu a fost încheiat contract de privatizare a apartamentului, cu achitarea sumei corespunzătoare, nu a fost încheiat nici acord de eşalonare a plăților.

În opinia recurenților, având în vedere că hotărârea Comisiei de privatizare a fondului locativ din 23 ianuarie 2015 nu poate produce efecte juridice, prin urmare trebuie adoptată o hotărâre nouă conform noilor prevederi, în vigoare din 12 ianuarie 2018. Mai mult, costul apartamentului supus privatizării nu a fost achitat, iar drept consecință contractul de vânzare - cumpărare, transmitere - primire a locuinței în proprietate privată nu a fost încheiat, astfel apriori nu se poate rezilia sau ajusta relații contractuale care nici nu au fost declanșate/încheiate/materializate. Astfel, sunt contradictorii concluziile instanțelor de judecată precum că notificarea de reziliere nu poate produce efecte juridice sau contractul nu a fost încheiat și că relațiile contractuale deja își au efectul prin adoptarea hotărârii Comisiei de privatizare. Or, la caz sunt inaplicabile prevederile art. 7 din Codul civil, potrivit cărora legea civilă nu are caracter retroactiv.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul

administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

La etapa examinării procedurii de admisibilitate a recursului, prin prisma articolului 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție contestat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost depusă în termen.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Cu referire la termenul de depunere a recursului declarat de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, completul de admisibilitate reține prevederile art. 245 din Codul administrativ, care statuează că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost adoptată la 06 octombrie 2021, însă la materialele cauzei lipște dovada notificării dispozitivului deciziei. Potrivit avizului de recepție DS8005678062AS, decizia motivată a fost notificată recurenților la 08 noiembrie 2021 (f.d.82, vol.I).

Astfel, se constată că Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au respectat prevederile art. 245 din Codul administrativ, depunând recursul nemotivat la 18 octombrie 2021, iar la 23 noiembrie 2021, prezentând Curții Supreme de Justiție motivarea recursului.

Prin încheierea din 19 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, împotriva deciziei din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători (f.d.101, vol. II).

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Iar potrivit art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele

recurenților Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, au fost expuse cu suficientă claritate.

Colegiul lărgit notează că în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs într-un termen rezonabil, a remis în adresa intimaților Consiliul municipal Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, Direcției Generale Economie, Comerț și Turism copia cererii de recurs depusă de Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 92,93 vol. II). Până la data stabilită pentru examinarea recursului, intimații nu au depus referință.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, de a casa decizia din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare instanței de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Totodată, conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În sensul art. 219 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Din materialele cauzei rezultă că, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău a eliberat la 01 februarie 2008, familiei Taran ordinul de repartiție nr. 012636 în baza deciziei nr. 1/13 din 22 ianuarie 2008, cu dreptul de a se instala cu traiul în apartamentul xxxx, cu suprafața locativă de 31,7 m.p., din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău (f.d.115, vol. I).

La 20 ianuarie 2015, Ion Taran, Ecaterina Taran și Irina Taran, au depus la Comisia de privatizare a fondului locativ de pe lângă Consiliul municipal Chișinău cerere prin care au solicitat privatizarea apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun.

Chişinău (f.d. 111, vol. I).

Prin hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, în temeiul art. 17 din Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324-XII din 10.03.1993, s-a decis transmiterea în proprietate privată locuințele de stat în limitele normei prevăzute de Legea cu privire la privatizarea fondului de locuințe, următorilor cetățeni ai Republicii Moldova, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, cu plata 100 % din costul apartamentului din str. Xxxx, nr. xx, compus din 2 camere, suprafață totală echivalentă – 55,60 m.p., inclusiv suprafața locativă de 31,70 m.p., costul total al locuinței constituind suma de 295 626,31 de lei. Potrivit aceleiași hotărâri, se atestă că costul locuinței nu a fost achitat și contractul de vânzare-cumpărare, transmitere – primire a locuinței în proprietate privată de pe adresa respectivă nu a fost eliberat, urmând a fi achitată suma de 295 626,31 de lei și impozitul privat de 2 956,26 de lei (f.d.110, vol. I).

După emiterea hotărârii Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, beneficiarii acestui act administrativ individual favorabil, au executat parțial clauzele impuse, achitând suma de 15 000 lei, cu titlu de plată pentru privatizarea apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chişinău (f.d. 12, vol. I).

Nefiind de acord cu hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, au depus cerere prealabilă la 19 octombrie 2017, înregistrată cu nr. T-7982/17, solicitând anularea hotărârii și restituirea sumei achitate de 15 000 de lei achitați pentru privatizarea apartamentului (f.d. 9, vol. I), însă, prin hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 501 din 27 octombrie 2017, s-a refuzat în cerința de anulare a hotărârii (f.d. 6, vol. I).

La 20 februarie 2018, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au înaintat cerere prin care au solicitat obligarea Consiliului mun. Chişinău, Comisia de Privatizare a Fondului Locativ de a emite decizie prin care să dispună privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chişinău (f.d. 135, 140, vol. I).

Prin hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 511 din 23 martie 2018, s-a refuzat în solicitarea privind privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chişinău, întrucât conform hotărârii nr. 392 din 23 ianuarie 2015 a Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ a fost dispusă transmiterea în proprietate privată a locuinței respective cu suma totală de achitare de 295 626,31 de lei (f.d. 139, vol. I).

La 14 februarie 2020, ulterior la 18 martie 2020, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran s-au adresat Comisiei de privatizare a fondului locativ și Primăriei municipiului Chişinău cu cerere prin care au solicitat perfectarea și semnarea contractului de vânzare-cumpărare, transmitere în proprietate privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chişinău, către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran (f.d.201-202, 204-205, vol. I).

Prin răspunsul Direcției generale, economie, reforme și relații patrimoniale a Consiliului municipal Chişinău din 19 martie 2020, a fost respinsă cererea cu privire la perfectarea și semnarea contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chişinău, către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran (f.d. 203, vol. I).

La rândul său, Direcția generală, economie, reforme și relații patrimoniale a

Consiliului municipal Chișinău prin răspunsul emis a respins și cererea prealabilă din 18 martie 2020 (f.d. 206, vol. I).

Așadar, după cum rezultă din materialele dosarului, înaintând la 13 decembrie 2017 acțiunea în judecată, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au solicitat anularea hotărârilor Comsiei de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015 și nr. 501 din 27 octombrie 2017, încasarea din contul Consiliului municipal Chișinău a sumei de 15 000 de lei, achitați pentru privatizarea apartamentului.

Pe parcursul judecării cauzei, la 21 februarie 2018, 24 mai 2018 și 20 aprilie 2020, Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au depus în temeiul art. 60 din Codul de procedură civilă, cerere de completare a cerințelor din acțiune, solicitând obligarea Consiliului municipal Chișinău, Comisiei de privatizare a fondului locativ de a emite hotărâre prin care să dispună privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, anularea hotărârii Comisiei de privatizare a fondului de locuințe nr. 511 din 23 martie 2018, obligarea Primăriei municipiului Chișinău să încheie contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietatea privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit și/sau emiterea unei hotărâri judecătorești care să înlocuiască contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietatea privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din 23 februarie 2021 a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată (concretizată) înaintată de Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran împotriva Consiliului municipal Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, Direcției Generale Economice, Comerț și Turism cu privire la obligarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată și emiterea unei hotărâri translativ de proprietate.

Judecând apelul declarat de de Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, Curtea de Apel Chișinău a considerat întemeiată hotărârea primei instanțe, fiind aplicate corect normele de drept material, cu aprecierea corespunzătoare a circumstanțelor cauzei, fapt care a determinat respingerea apelului declarat și menținerea hotărârii din 23 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse de recurenți, conchide că instanța de apel, examinând apelul nu a elucidat toate circumstanțele importante prezentei cauze, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările (argumentele) ridicate în fața sa, prin ce a încălcat normele de drept procedural și a emis o hotărâre nemotivată.

Acțiunea în contencios administrativ este ansamblul mijloacelor procesuale consacrate și garantate, pentru apărarea, prin intermediul instanței de judecată, a unui drept al său încălcat prin activitatea administrativă a unei autorități publice și constă din trei elemente interdependente: obiectul, temeiul și părțile acțiunii. La rândul său, obiectul acțiunii îl formează pretențiile reclamantului față de autoritatea publică pârâtă, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Prin urmare, instanței de judecată îi revine o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii și temeiului acesteia. Or, reieșind din acestea, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

La acest capitol, instanța de recurs urmează să verifice dacă instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au expus asupra tuturor pretențiilor invocate, asupra tuturor argumentelor înaintate și dacă au stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a litigiului și au aplicat corect normele de drept material și procedural.

Implicit circumstanțelor cauzei, instanța de recurs atestă că Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran prin acțiunea înaintată la 13 decembrie 2017, completată în temeiul art. 60 din Codul de procedură civilă, prin cererile depuse la 21 februarie 2018, 24 mai 2018 și 20 aprilie 2020, au solicitat:

- anularea hotărârilor Comsiei de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015 și nr. 501 din 27 octombrie 2017;

- încasarea din contul Consiliului municipal Chișinău a sumei de 15 000 de lei, achitați pentru privatizarea apartamentului;

- obligarea Consiliului municipal Chișinău, Comisiei de privatizare a fondului locativ de a emite hotărâre prin care să dispună privatizarea gratuită a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx;

- anularea hotărârii Comisiei de privatizare a fondului de locuințe nr. 511 din 23 martie 2018;

- obligarea Primăriei municipiului Chișinău să încheie contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietatea privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit;

- și/sau emiterea unei hotărâri judecătorești care să înlocuiască contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietatea privată a apartamentului xxxx din str. Xxxx, nr. xx, mun. Chișinău lui Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran cu titlu gratuit.

Distinct revendicărilor formulate de către reclamanți, inclusiv prin cererile de completare a pretențiilor din acțiune, în temeiul art. 60 din Codul de procedură civilă, instanțele de judecată au considerat că Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran au modificat acțiunea de contencios administrativ, având ca cerințe obligarea Primăriei mun. Chișinău să încheie contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată a ap. xx din mun. Chișinău, str. Xxxx, nr. xx lui Taran Ion, Taran Irina și Taran Ecaterina cu titlu gratuit sau/și emiterea unei hotărâri judecătorești care să înlocuiască contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire în proprietate privată a ap. 58 din mun. Chișinău, str. Xxxx xx lui Ion Taran, Irinei Taran și Ecaterinei Taran cu titlu gratuit.

Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran în recurs au susținut că instanțele de judecată au depășit limitele judecării cauzei, deoarece hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 392 din 23 ianuarie 2015 constituie obiect al litigiului, iar reclamanții nu au renunțat la cerința respectivă.

Potrivit art. 219 alin. (2) din Codul administrativ, instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea

corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Totodată, conform alin. (3) al aceluiași articol instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune.

Din analiza cererilor depuse la 21 februarie 2018, 24 mai 2018 și 20 aprilie 2020, și a proceselor-verbale ale ședințelor de judecată, instanța de recurs observă că Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran nu au renunțat la pretențiile din acțiunea depusă la 13 decembrie 2017, dar au completat acțiunea cu pretenții noi în temeiul art. 60 din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, cu referire la pretinsa cerere de modificare a pretențiilor identificată de instanța de fond în cadrul ședințelor de judecată, instanța de recurs menționează că Codul administrativ nu prevede instituția modificării pretențiilor, însă prin prisma art. 195 din Codul administrativ această solicitare urmează de verificat conform prevederilor Codului de procedură civilă.

Aici, instanța de recurs menționează că potrivit art. 60 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, pe tot parcursul examinării cauzei, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune, pîrîtul este în drept să recunoască acțiunea, iar părțile pot înceta procesul prin tranzacție de împăcare. Nu se consideră modificare a acțiunii dacă reclamantul completează temeiul acțiunii, mărește sau micșorează cuantumul pretențiilor, completează acțiunea cu pretenții accesorii sau solicită compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit.

În acest context, instanța de recurs subliniază că reclamantii sunt în drept să-și completeze temeiul acțiunii, să mărească sau micșoreze cuantumul pretențiilor, inclusiv să își modifice pretențiile, dar până la începerea dezbaterilor judiciare, iar cererea de modificare a pretențiilor sau obiectului acțiunii trebuie să corespundă cerințelor de formă a cererii de chemare în judecată stabilite la art. 211 din Codul administrativ.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel greșit a interpretat prevederile art.219 din Codul administrativ, ori acestea stabilesc imperativ că instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, iar înlăturarea greșelilor de formă, depunerea corectă a cererilor presupune și respectarea procedurii prevăzute de art. 211 din Codul administrativ.

Pe baza celor menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a analizat elementele descrise mai sus, nu a răspuns la toate argumentele invocate în cererea de apel, contrar prevederilor legale, la etapa dezbaterilor judiciare și nu a verificat dacă reclamantii au renunțat la pretențiile din acțiunea depusă la 13 decembrie 2017.

Argumentele relatate generează concluzia netemeinicii deciziei din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar menținerea acesteia ar constitui o încălcare a dreptului reclamantilor de a dispune de drepturile procedurale în condițiile normelor de procedură civilă în vigoare.

În cauza Prodan vs. Republica Moldova, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a reiterat cu titlu de principiu general că art. 6 § 1 din Convenție garantează oricărei

persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Din aceste considerente, Colegiul lărgit constată încălcarea de către instanța de apel a normelor procedurale, anume, omiterea de a se expune asupra tuturor solicitărilor din cererea de chemare în judecată, completată pe parcurs.

Tot din materialele cauzei rezultă și faptul că la 18 mai 2020, Asociația Veteranilor Războiului din Moldova – 1992 din mun. Chișinău, a depus în temeiul art. 205 din Codul administrativ, cerere prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de terț/intervenient accesoriu a Asociației Veteranilor Războiului din Moldova – 1992 din mun. Chișinău (f.d. 207-209, vol. I).

Analizând hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele ierarhic inferioare, au omis să examineze și să se expună asupra cererii Asociației Veteranilor Războiului din Moldova – 1992 din mun. Chișinău privind atragerea în prezentul proces în calitate de terț, astfel fiind amasă încălcarea normelor de drept procesual la soluționarea litigiului și îngrădirea dreptului terțului la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Dat fiind faptul că instanța de apel a omis să satisfacă standardele procedurale relevante referitoare la conținutul actului judecătoresc, examinând cauza cu încălcarea normelor de drept procedural, dar și ținând cont că lichidarea acestor omisiuni în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, instanța de recurs ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Or, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. Iar, o altă soluție decât trimiterea cauzei spre rejudecare ar echivala cu o validare și protejare a unor încălcări esențiale ale legii procedurale și materiale săvârșite de instanța de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran, de a casa integral decizia din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran.

Se casează integral decizia din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de către Ion Taran, Irina Taran și Ecaterina Taran împotriva Consiliului municipal Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, Direcției Generale Economie,

Comerț și Turism cu privire la anularea actelor administrative, obligarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței, emiterea unei hotărâri translativă de proprietate, cu restituirea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Ala Cobăneanu

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Victor Burduh